

SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANA

NOTIKUMI, POLITIKA, PĒTĪJUMI

OKTOBRIS - NOVEMBRIS, 2018

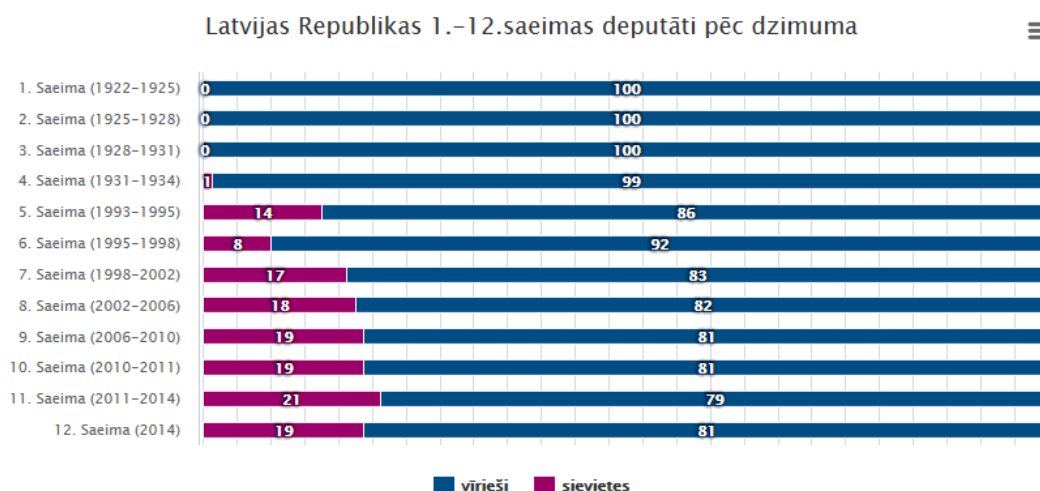
Labklājības ministrija

SIEVIEŠU PĀRSTĀVNICĪBA SAEIMĀ

Lai gan sievietēm vēlēšanas tiesības Latvijā ir jau kopš 1918.gada, sieviešu pārstāvniecība likumdevēja pozīcijās ir bijusi zema. Laikā no 1922.līdz 1931.gadam Saeimā nebija nevienas sievietes. Pirmā sieviete Saeimā – Berta Pīpiņa tika ievēlēta 1931.gadā. Kopš 1998.gada sieviešu skaits ir bijis mainīgs, bet vienlaikus nav pārsniedzis 21%.

13.Saeimas vēlēšanu rezultāti atšķiras ar to, ka pirmo reizi Latvijas vēsturē ir ievēlēts salīdzinoši lielākais sieviešu skaits – 31 sieviete. Salīdzinājumā ar 2014.gadu, kad deputātu kandidātu vidū sieviešu īpatsvars veidoja 33%, tika ievēlētas tikai 18 sievietes, savukārt 2018.gadā deputātu kandidātu vidū sieviešu īpatsvars bija zemāks – 31%, taču ievēlēta ir 31 sieviete.

Sieviešu īpatsvars saeimas deputātu vidū

Avots: CSP

Latvijā darbojas proporcionālā vēlēšanu sistēma, tas nozīmē, ka Latvijā pilsoņi balso par kādu partiju, bet var svītrot vai ierakstīt „+” pret saraksta kandidātu vārdiem, tā izsakot savu novērtējumu par katru kandidātu, un tādā veidā mainīt kandidātu secību sarakstā. Dažādu pētījumu rezultāti parāda, ka likumdošanā noteiktās dzimumu kvotas proporcionālās vēlēšanu sistēmās darbojas visefektīvāk, lai veicinātu lielāku sieviešu pārstāvniecību politikā. Latvijas likumdošanā dzimumu kvotas nav noteiktas.

Sabiedrībā plaši izplatīts ir viedoklis, ka sievietēm neinteresē politika, bet pētījumi rāda, ka sieviešu līdzdalība vēlēšanās konstanti ir augstāka, nekā vīriešu. Kā rāda [sabiedrības aptauja](#) par līdzdalību 2014.gada Saeimas vēlēšanās, tad 77% sieviešu un 70% vīriešu no aptaujātajiem atbildēja, ka ir piedalījušies vēlēšanās.

VALDĪBĀ APSTIPRINĀTS KĀRTĒJAIS LATVIJAS ZIŅOJUMS PAR ANO KONVENCIJAS PAR JEBKURAS SIEVIEŠU DISKRIMINĀCIJAS IZSKAUŠANU IZPILDI.

Ministru kabinets 16.oktobrī apstiprināja Latvijas Republikas konsolidēto ceturto, piekto, sesto un septīto kārtējo ziņojumu par ANO 1979.gada Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu izpildi par laika posmu no 2005.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 31.decembrim. Ziņojumā sniegta informācija par dzimumu līdztiesības institucionālo mehānismu Latvijā, dzimumu līdztiesības veicināšanas pasākumiem dažādās jomās, kā - dzimumu stereotipu izglītībā mazināšanu, vienlīdzīgām iespējām darba tirgū, veselības aprūpes, informācijas un pakalpojumu pieejamību, sievietes lomu ģimenē un sabiedrībā kopumā, vardarbības ģimenē izskaušanu, cīņu ar cilvēku tirdzniecību, prostitūcijas samazināšanu. Ziņojums ir pieejams gan [latviešu](#), gan [angļu](#) valodās. Ziņojums ir iesniegts ANO decembra sākumā.

SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU DZĪVE EIROPĀ – STATISTISKAIS PORTRETS

Eiropas Savienības Statistikas birojs (Eurostat) sadarbībā ar Eiropas Savienības un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas valstu statistikas iestādēm ir izstrādājis un oktobrī/novembrī publicējis interaktīvu digitālu publikāciju par sieviešu un vīriešu dzīvi parādīt, cik līdzīga vai atšķirīga tā ir dažādās Eiropas valstīs. [Publikācijai](#) ir trīs sadaļas:

- Sadzīve, izaugsme, novecošanās. Šajā sadaļā iekļauta demogrāfijas un veselības statistika, piemēram, paredzamais mūža ilgums, dati par vientuļajām mātēm/tēviem, kā arī veselības stāvokļa pašvērtējums.
- Mācības, darba dzīve, ienākumi. Šajā sadaļā apskatīti izglītības līmeņi, darba un ģimenes dzīves saskaņošana, pilna un nepilna laika darbs, sieviešu un vīriešu darba samaksas atšķirības, sieviešu un vīriešu skaits vadošos amatos u.c. Uzsvērtas ne tikai strukturālas atšķirības, bet arī abu dzimumu nevienlīdzība.
- Ēšanas, iepirkšanās, interneta lietošanas paradumi un socializēšanās. Šajā sadaļā apskatīti uztura un sociālie ieradumi, brīvā laika aktivitātes, interneta lietošanas paradumi, piemēram, statistika par smēķēšanu un alkohola lietošanu, ķermeņa masas indekss, informācija par kino apmeklēšanu, sociālo tīklu lietošanu un iepirkšanos internetā. Tāpat ir iekļauta statistika par bērnu aprūpi, mājas darbiem un kulināriju.

DISKUSIJA PAR VĪRIŠĶĪBAS JAUTĀJUMIEM UN PATRIARHĀTU LATVIJĀ

Oktobrī un novembrī vīriešu forums "Celies" un biedrība "Centrs Marta" organizēja vairākas diskusijas – vīrišķības attēlojums Latvijas medijos un vai Latvijā dzīvojam patriarhālā sabiedrībā! Diskusijā par medijiem jomas profesionāļi runāja par to, kāda veida vīrišķība ir attēlota Latvijas medijos? Kā tas raksturo mūsu sabiedrību? Savukārt diskusijā par patriarhālo sabiedrību tika diskutēts par to, kādu lomu „patriarhāts” spēlē feminismā un ko vīrieši gūst un ko zaudē sabiedrībā, kurā primāro uzmanību un novērtējumu gūst cilvēki, kuri atbilst tradicionālajam vīrišķības diskursam. Plašāka informācija par foruma iniciatīvām skatīt [šeit](#).

NOVEMBRIS – VĪRIEŠU VESELĪBAS MĒNESIS

Ik gadu Latvijā un visā pasaulē novembrī tiek pievērsta īpaša uzmanība vīriešu veselībai. Novembrī norisinās vīriešu veselības kampaņa “*Movembris*” (no angļu vārda “*mustache*” – ūsas un “*November*” – novembris). Visa mēneša laikā tiek aktualizētas ar vīriešu veselību saistītas problēmas, tiek informēts par ārstēšanās iespējām, un vīrieši tiek aicināti savlaicīgi veikt veselības pārbaudes. Simboliski “*Movembra*” jeb “Ūsu mēneša” laikā, vīrieši visa mēneša garumā audzē ūsas, lai tādējādi pastiprināti pievērstu vīriešu uzmanību savai veselībai.

Novembrī vīriešu veselības speciālisti un pacientu organizāciju aktīvisti aicina vīriešus veikt prostatas pārbaudes, kā arī izglītot par prostatas vēzi un ārstēšanas iespējām. 2017.gadā uzskaitē ir reģistrēti jauni 1286 gadījumi, kas ir par 221 gadījumu vairāk nekā 2016.gadā. Ar prostatas vēzi var saskarties visi vīrieši, it īpaši vecumā pēc 40 gadiem. Kā liecina “*Mana Aptieka & Apotheke Veselības indeksa*” pētījuma (2016.gads) dati, 51% Latvijas vīriešu atzīst, ka nekad nav apmeklējuši urologa konsultācijas, savukārt pēdējā gada laikā šādā ārsta vizītē bijuši tikai 12% vīriešu. Visretāk urologa konsultācijas apmeklējuši vīrieši vecuma grupā 18-24 gadi (22%), bet par veselību visaktīvāk rūpējas kungi, kas sasnieguši 55-74 gadus (58%).

BIEDRĪBAS "TĒVI" AKTUALITĀTES

Biedrība šoruden turpināja organizācijas šī gada uzņemto kursu – izglītojošo un atbalsta pasākumu izveidi un nodrošināšanu tēviem. Biedrības aktīvisti bija skatāmi un klausāmi plašsaziņas līdzekļos: LR 1 Ģimenes studijā (Kārlis Gedrovics, Ritvars Vulis), STV Māmiņu klubā (Ritvars Vulis), žurnāla “*Mans Mazais*” septembra numurā (Ritvars Vulis, Lauris Bokišs, Elīna Kļaviņa).

Oktobrī noslēdzies bērnu emocionālās audzināšanas (BEA) kārtējo grupu darbs, kuras apmeklēja 14 jaunie vecāki, tostarp 13 tēvi. Par padarīto un iecerēm stāsta biedrības vadītāja Elīna Kļaviņa: „Oktobrī tikāmies ar Somijas organizācijas "Loisto" pārstāvjiem, kopā ar Centrs Dardedze:

tikšanās notika biedrības "Tēvi" un Berlīnes Tēvu centra sadarbības ietvaros. Rezultātā vienojāmies, ka Biedrībai "Tēvi" un "Loisto" darbībā iespējama gan sadarbība, gan turpmāka pieredzes apmaiņa. Uzsākām arī jaunas BEA grupas, kuras apmeklēja 16 vecāki. Noslēdzām pirmo tēvu grupu "Tēvi ir svarīgi!", kuru apmeklēja 7 tēvi un kuru vadīja Lauris Bokišs un Nauris Grīnbergs. Noslēdzām otro šķirto tēvu atbalsta grupu psihoterapeita Ginta Poļa vadībā. Noorganizējām 10 lekcijas tēviem par dažādām tēmām - disciplinēšanu, spēlēšanos, mazuļu raudāšanu, mierināšanu un aprūpi, par jauno vecāku ēšanas paradumiem un to, kā veicināt bērnus veselīgus ēšanas paradumus, kā arī par dusmu un agresijas cēloņiem un kā tos mazināt. Lekcijas kopumā apmeklēja vairāk nekā 120 vecāki - gan tēvi, gan mammās. Interesentus Elīna aicina sazināties, rakstot uz tevi@tevi.lv vai uzmeklējot Facebook <https://www.facebook.com/biedribatevi/>

EUROBAROMETRA PĒTĪJUMS PAR DARBA UN ĢIMENES DZĪVES SASKAŅOŠANU

2018.gada jūnijā-jūlijā tika veikts un oktobrī publicēts [pētījums](#), lai noskaidrotu Eiropas Savienības pilsoņu viedokli par viņiem pieejamajām darba un ģimenes dzīves saskaņošanas iespējām un praksēm. Pētījumā tika uzdoti jautājumi, lai noskaidrotu vīriešu un sieviešu apmierinātību ar darba un ģimenes saskaņošanas iespējām, par elastīgu nodarbinātības formu pieejamību, to izvēli un ietekmi uz lēmumu būt nodarbinātam/ai, par paternitātes un vecāku atvaļinājuma izmantošanu, kā arī minimālo darba samaksas līmeni, lai izvēlētos izmantot vecāku atvaļinājumu.

Kā liecina aptaujas rezultāti par Latviju, 60% respondentu ir izmantojuši vai zina, ka ir iespējams izmantot elastīgas darba formas. Tajā pašā laikā 36% šādas iespējas darbavietā netiek piedāvātas. Sievietes nedaudz mazāk (59%), nekā vīrieši – (63%) piekrīt, ka viņu darbavietā ir iespējams saskaņot darba un

ģimenes dzīvi. Jautājumā par paternitātes atvaļinājuma izmantošanu ir tikai trešā daļa (33%) ir izmantojuši vai plāno izmantot paternitātes atvaļinājumu. Savukārt vecāku atvaļinājumu izmantojuši vai plāno izmantot tikai 47%, no kuriem sievietes to izmanto vairāk (63%) nekā vīrieši (22%). Jautājumā par to, kas varētu veicināt vairāk vīriešus izmantot vecāku atvaļinājumu, kā būtiskākie faktori tika norādīti – pietiekams finansiālais atvietošanas joms (62%) un iespēja atvaļinājumu izmantot elastīgi (34%). 22% norādīja, uz pozitīvākas attieksmes no kolēģiem un darba devējiem nepieciešamību.

DZIMUMU LĪDZTIESĪBA UN MEDIJI

Eiropas Komisijas labās prakses un pieredzes apmaiņas programmas ietvaros 12.-13.novembrī Parīzē, Francijā notika seminārs par „Dzimumu līdztiesību un medijiem”, kurā piedalījās dalībvalstu valsts institūciju, kas strādā ar mediju politiku pārstāvji un neatkarīgi mediju jomas eksperti.

Jautājums par sievietēm un medijiem ir komplekss – stereotipu, sieviešu un vīriešu lomās sabiedrībā reprezentācija, sieviešu līdzdalība lēmumu pieņemšanā, sieviešu “balsu” izskanēšana plašākā sabiedrībā. Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvā (2010/13/ES) ir noteikts, ka reklāmās un citā mediju saturā nevajadzētu iekļaut vai veicināt dzimumā balstītu diskrimināciju. Dalībvalstis arī rosinātas izplatīt reālistiskus attēlus un veikt reālistisku sieviešu un vīriešu potenciāla atainojumu. 2018.gada [EPRA ziņojums](#) “Sieviešu attēlojums audiovizuālajos medijos” rāda, ka sievietes ekrānā ir pārstāvētas retāk nekā vīrieši, turklāt, pastāv stereotipisks atainojums, kā arī sievietēm ir dots mazāks runas laiks. Tāpēc Eiropas Komisija sadarbojas arī ar nacionālajiem audiovizuālās komunikācijas regulatoriem, aicinot ieviest labo praksi.

Seminārā Eiropas Savienības dalībvalstis dalījās ar savā valstī īstenoto politiku un praksēm. Tā, piemēram,

- **Francijā** ir izveidota neatkarīga reklāmas ētikas komisija, kurā pārstāvēti psihologi, audiovizuālā satura regulatora darbinieki un citi. Tā lemj, vai konkrētā reklāma pārkāpj noteikumus un vai būtu jāpiemēro kādas sankcijas. Sabiedrība darbojas kā uzraugs. Vairāku ministru sadarbības rezultātā ir izveidota Dzimumu līdztiesības observatorija, kas apkopo informāciju, vēršas pret stereotipiem kino, reklāmās, video spēlēs utt. Tiek izstrādāti mācību līdzekļi, lai bērniem palīdzētu kritiski izvērtēt mediju saturu, tostarp, atpazīt dzimumu stereotipus. Aktīvi iesaistās arī pašvaldības, piemēram, Parīzes pašvaldība raugās, lai netiktu publicēta seksistiska rakstura reklāmas pašvaldības monitoros. Normandijā pašvaldība ir izdevusi labās prakses vadlīnijas, kā komunicēt ar iedzīvotājiem, lai neveiktu dzimumu stereotipizāciju.

- **Slovēnijā** žurnālistu ētikas padome pieņem sūdzības par mājās veiktas vardarbības atainojumu un sieviešu kā upuru atainojumu medijos. Sabiedrisko mediju ombuds darbojas jau 10 gadus. Ombuds nevērtē dzimumu līdztiesības aspektus, bet žurnālistikas kvalitāti un standartus kopumā, piemēram, lai netiek veicināti stereotipi.

- **Austrijā** ir izveidots tiešsaistes rīks, kurā iedzīvotāji var izteikt minējumus par to, cik lielā apmērā redzamajā attēlā ir veikta stereotipizācija vai maldināšana (piemēram, par ķermeņa tievumu). Austrijas nevalstiskās organizācijas rīko sieviešu žurnālistu balvas pasniegšanu. Austrijas sabiedriskie mediji ir izveidojuši dzimumu līdztiesības plānu.

#SADZIRDĒT #NEKLUSĒT LATVIJĀ

Ar 25. novembri sākas 16 dienu periods, kad pasaulē un arī Latvijā dažādos veidos tiek aktualizēti jautājumi, kas skar vardarbību pret sievieti. Latvijā vardarbība pret sievieti, vardarbība ģimenē, diemžēl aizvien vēl ir jautājums, par ko ne vienmēr runā atklāti. Liela daļa sabiedrības šai problēmai joprojām negrib noticēt, nevēlas to redzēt.

Šajā 16 dienu periodā arī Labklājības ministrija sadarbojoties ar citām valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, īstenoja dažādus pasākumus, kas bija vērsti uz dažādu jomu profesionāļu zināšanu un prasmju pilnveidošanu, lai efektīvizētu iesaistīto speciālistu sadarbību, kā arī, lai dalītos savā pieredzē un gūtu iedrošinājumu jauniem izaicinājumiem meklēt iespējas pilnveidot esošo praksi.

Lai mazinātu vardarbību pret sievietēm Latvijā un iedrošinātu sievietes ziņot un vērsties pēc palīdzības, Labklājības ministrija gandrīz divu gadu garumā sadarbībā ar Valsts policiju un biedrību “Centrs Marta”, kā arī Tieslietu ministriju un Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociāciju īsteno Eiropas Savienības [līdzfinansētu projektu](#) “Soli tuvāk: Kopienas vienotā atbilde uz vardarbību pret sievietēm gadījumiem”.

Projekta ietvaros tika testēts starpinstitūciju sadarbības modelis vardarbības pret

sievieti gadījumu risināšanā. Starpinstitucionālajās komandās tika iesaistīti valsts un pašvaldības policisti, sociālie darbinieki, bāriņtiesu pārstāvji, profesionāļi, kas strādā ar vardarbības veicējiem, probācijas speciālisti, prokurori, tiesneši, medicīnas darbinieki, NVO pārstāvji. Sadarbības modelis tika testēts Tukumā, Balvos, Cēsīs, Dobelē, Saldū un Valmierā, piesaistot arī šīm pilsētām pieguļošo 17 novadu sociālo dienestu un pašvaldības policiju

pārstāvjus. 27.un 28.novembrī notika noslēdzošās tikšanās ar iesaistīto pašvaldību speciālistiem, kuru ietvaros speciālistiem bija iespēja iepazīties ar starptautiski atzītu starpinstitūciju sadarbības modeļu ekspertēm no ASV ([Duluth modelis](#)) un Somijas ([MARAC modelis](#)), kas kalpoja par ierosmi projekta „Soli tuvāk” aktivitātēm. Ekspertes no Amerikas Savienotajām Valstīm un Somijas dalījās pieredzē un sniedza savu redzējumu par jauno starpinstitūciju sadarbības modeli, kā arī iespējām to pilnveidot. Sadarbībā ar Latvijas Tiesnešu mācību centru tika organizēts specializēts seminārs tiesnešiem un prokuroriem „Saskaņota un efektīva reakcija uz vardarbības ģimenē gadījumiem“. Semināra mērķis bija aktualizēt zināšanas par efektīviem risinājumiem, strādājot ar vardarbības ģimenē gadījumiem, pagaidu aizsardzības pret vardarbību piemērošanas procesuālajiem aspektiem, lēmumu kontroli un atbildību par lēmumu pārkāpumiem.

Sadarbībā ar biedrību „Ascendum“ un interneta žurnālu „Satori“ tika īstenota kampaņa „Māksla pret vardarbību“. Trīs atzītas latviešu rakstnieces – Jana Egle, Dace Vīgante un Inga Gaile – iesaistījās kampaņā un uzrakstīja stāstus par dažādām sieviešu pieredzēm vardarbīgajās attiecībās <https://www.satori.lv/list/maksla-pret-vardarbibu> .

#SADZIRDĒT #NEKLUSĒT PASAULĒ

"Visas sievietes un meitenes ir tiesīgas dzīvot bez vardarbības. Diemžēl tā nav realitāte. Viena no trim sievietēm ir piedzīvojusi fizisku vai seksuālu vardarbību - 22% no viņu partneru rokas. Vairāk nekā puse no visām sievietēm ir piedzīvojusi seksuālu uzņēmānos, 20% jaunu sieviešu ziņo par seksuālu uzņēmānos tiešsastē," tā - Eiropas Padomes Cilvēktiesību komisāre Dunja Mijatoviča, Strasbūra, 2018.gada 22.novembris. 25.novembrī pasaules valstis atzīmē Starptautisko dienu vardarbības pret sievietēm izskaušanai.

Šim notikumam par godu Eiropas Padome publicējusi brošūru, kurā skaidro Eiropas Padomes Konvencijas par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvencijas) būtību. Tas tādēļ, ka dažādas reliģiskas un ultrakonservatīvas grupas savos publiskajos

vētījumos to izkropļojušas, īpaši attiecībā uz dzimtes (gender) jēdzienu. Pārpratumi un jēgas izkropļojumi ir ietverti un atmaskoti skaidrojošā materiālā – brošūrā. Tā veidota jautājumu un atbilžu formātā. [Teksts](#) pieejams angļu valodā.

Stambulas konvenciju no 47 Eiropas Padomes dalībvalstīm līdz šim ratificējušas 33. No neseno konvenciju parakstījušām valstīm 2018.g. 1. oktobrī tā stājās spēkā Grieķijā, 1.decembris ir konvencijas spēkā stāšanās datums Luksemburgā. Valstu – ratificētāju saraksts skatāms [šeit](#).

SEKSISMS, AIZSKARŠANA UN VARDARBĪBA PRET SIEVIETĒM PARLAMENTĀ

Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Līdztiesības un nediskriminācijas komiteja ir veikusi pētījumu par seksismu, aizskaršanu un vardarbību pret sievietēm parlamentā.

Šis pētījums ir balstīts uz intervijām ar 123 sievietēm no 45 Eiropas valstīm, kuras brīvprātīgi piekritušas dalībai pētījumā. 81 no šīm sievietēm bija parlamenta deputātes un 42 - parlamentu personāla pārstāves.

Pētījuma rezultāti apliecina, ka seksisms, aizskaršana un vardarbība pret sievietēm patiešām notiek Eiropas valstu parlamentos. Šo diskriminējošo darbību apjoms un raksturs, kas pārkāpj pamattiesības, valstu parlamentiem ir jārisina, un ir jāveic nodarījumiem atbilstoši pasākumi.

- 85,2% sieviešu deputātu, kas piedalījās pētījumā, teica, ka ir cietušas no psiholoģiskas vardarbības savu pilnvaru laikā.
- 46,9% bija saņēmušas nāves draudus vai izvarošanas un piekaušanas draudus.
- 58,2% bija tiešsaistes seksistu uzbrukumu mērķis sociālajos tīklos.
- 67,9 % bija kļuvušas par aizskarošu komentāru mērķi attiecībā uz savu ārieni vai attiecībā uz dzimumu stereotipiem.
- 24,7% cietušas no seksuālas vardarbības.
- 14,8% cietušas no fiziskas vardarbības.

Pētījums pieejams [šeit](#).

2019. gada martā Ņujorkā, ANO mītnē plānotajā Sieviešu stāvokļa komitejas 63. Sesijas darba kārtībā plānots aplūkot seksismu, aizskaršanu un vardarbību pret sievietēm dalībvalstu parlamentos un diskutēt par risinājumiem.

MIGRĀCIJA UN TENDENCES CILVĒKTIRDZNICĪBAS UPURU INTEGRĀCIJĀ IMIGRANTUS UZŅEMOŠAJĀS VALSTĪS

Baltijas jūras valstu padomes darba grupas cilvēktirdzniecības novēršanai jaunākais ziņojums prezentēts 27. novembrī Stokholmā, projekta *Cilvēktirdzniecība migrācijas ceļos (Trafficking along Migration Routes (TRAM))* noslēguma konferencē. BJVP Darba grupas pret cilvēktirdzniecību vadītāja Vineta Polatside uzsvēra, ka svarīgi jaunienācējiem – cilvēktirdzniecības upuriem piedāvāt pietiekamu, iespējams ilgāku nekā pašmāju upuriem, rehabilitācijas laiku jaunajās mītnes zemēs. Viņiem pilnīgi noteikti nepietiek ar standarta jauniebraucēju integrācijas programmu atbalstu. „Ja šie cilvēki nesaņem vajadzīgo palīdzību, ir ļoti iespējams, ka viņi atkal nonāk cilvēktirgotāju rokās. Un no tā gan jāizvairās ar visiem iespējamajiem līdzekļiem,” uzskata eksperte. Viņas teikto apliecina arī kādas ziņojuma izpētes respondentes, 36gadīgas sievietes, cilvēktirdzniecības upura, komentārs: ”Esmu palaidusi garām divas tikšanās ar sociālo darbinieku: un viņi domā, ka man nevajag palīdzību. Patiesībā man ir bail vispār iet ārā no mājām.”

Imigranti kā cilvēktirdzniecības upuri ir ļoti ievainojama un mazaizsargāta klientu grupa. Viņu sekmīga integrācija uzņemtajā sabiedrībā iespējama vienīgi pēc pacietīgas un konsekventas traumas ārstēšanas un ilgstošās specifiskas rehabilitācijas pasākumiem. Ziņojumā ir rodama triju valstu – Vācijas, Zviedrijas, un Somijas pieredze, kopš 2015. gada bēgļu plūsmas pieauguma izstrādājot un īstenojot pakalpojumus imigrantu izcelsmes cilvēktirdzniecības upuru aizsardzībā un rehabilitācijā. Līdzās praksei tajā atrodami arī ieteikumi sekmīgākai viņu integrācijai, kas gan prasa viņiem sniegtā atbalsta koordināciju dažādu palīdzīgo profesionāļu komandās, gan uzsver upuru nodarbinātības iespēju atrašanu un piemērošanu viņu prasmēm. Vairāk par notikumu lasiet [šeit](#).

DZIMUMA ASPEKTU VĒRĀ ŅEMOŠU PASĀKUMU ĪSTENOŠANA CILVĒKU TIRDZNICĪBAS NOVĒRŠANAI

Cilvēku tirdzniecība seksuālās ekspluatācijas nolūkā ir visizplatītākais cilvēku tirdzniecības nodarījums Eiropas Savienībā. Tā ir uz dzimumu balstīta vardarbība, kas īpaši skar sievietes. 95% no reģistrētajiem cilvēku tirdzniecības upuriem ir sievietes vai meitenes. Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta veiktajā pētījumā dzimuma aspekts ir izmantots, lai analizētu to, kā dalībvalstis ir īstenojušas [Direktīvas par cilvēku tirdzniecības novēršanu](#) un apkarošanu un cietušo aizsardzību (2011/36/ES) un [Cietušo direktīvas](#) prasības (2012/29/ES). [Pētījumā](#) ir identificēti nozīmīgi aspekti un iespējas, lai pilnveidotu pieejamo atbalsta sistēmu, kas būtu balstīta uz cilvēku tirdzniecības upuru vajadzībām.

NOSTIPRINĀT BĒRNA TIESĪBAS UZ ĢIMENI PĒC VECĀKU ŠĶIRŠANĀS

22. un 23. novembrī Strasbūrā notika Eiropas Padomes ģenerālsekretāra pilnvaru ietvaros organizētā 4. starptautiskā konference par dalītajiem vecāku pienākumiem pret bērnu (Shared Parenting). Tās galvenā tematika ietvēra vecāku pienākumu bērnu audzināšanā un aprūpē dalījumu pēc vecāku šķiršanās vai attiecību izbeigšanas, bērna tiesības un bērna labāko interešu aizsardzību. Debašu aktualitāte balstās mūsdienu tendencēs – laulību skaita samazināšanās, partnerattiecību un laulību izbeigšanas skaita pieaugumā un ģimenes definīcijas izmaiņās. Tikai Francijā vien gandrīz 200 000 bērnu gadā ietekmē viņu vecāku laulības šķiršana, un 73% bērnu pēc laulības šķiršanas dzīvo kopā ar māti un apmeklē tēvu nedēļas nogalēs. Tajā pašā laikā nesen veikti pētījumi liecina, ka bērniem, kas pēc vecāku šķiršanās pavada apmēram vienādu laiku ar abiem vecākiem, ir caurmērā labāks labklājības un garīgās veselības stāvoklis nekā tiem bērniem, kuri dzīvo galvenokārt vai tikai ar vienu no vecākiem.

Eiropas Padomes ģenerālsekretāra vietniece Gabriella Battani-Dragoni konferences atklāšanas runā teica: "Pastāv acīmredzama un augoša vienprātība, ka, ja vien iespējams, dalītas aprūpes tiesības un vecāku pienākumi būtu jāatbalsta kā daļa no laulības šķiršanas nosacījumiem." Dalītu bērna aprūpes tiesību un vecāku pienākumu mērķis ir uzturēt pozitīvas attiecības starp bērniem un viņu vecākiem, novērst konfliktus un veicināt konfliktu risināšanu pēc šķiršanās, kā arī abiem vecākiem dot iespēju vienlīdzīgi izpildīt vecāku pienākumus, viņa uzsvēra. Dalītu aprūpes tiesību un vecāku pienākumu jēdziens paplašina dzimumu līdztiesības principus un izaicina stereotipu par tēvu kā apgādnieku un māti kā audzinātāju, aprūpētāju un māsaimnieci, kas joprojām ir dziļi iesakņojies daudzās kultūrās un spēlē būtisku lomu daudzos aprūpes tiesību vienošanās gadījumos.

Katrs gadījums ir īpašs, un lēmumā par to, vai dalītās aprūpes tiesības ir vislabākais risinājums, jāņem vērā individuālie apstākļi, piemēram, vardarbība ģimenē, kā arī bērna viedokļi un nostāja. Vairāk informācijas par konferenci varat iegūt [šeit](#).

KOMISĀRE TĪSENA SAŅĒMUSI BALVU "SIEVIETE PIE VARAS" "WOMAN IN POWER" 2018

Eiropas Nodarbinātības, sociālo lietu, prasmju un darba mobilitātes komisāre Marianna Tīseņa (Marianne Thyssen) par šogad demonstrēto izcilo politisko līderību Eiropas mērogā š.g. 27. novembrī Briselē, ikgadējā balvu ceremonijā „Eiropas Sieviete” saņēma balvu "Sieviete pie varas" ("Woman in Power") 2018. Pasākumu organizēja starptautiskā Eiropas kustība un Eiropas sieviešu lobījs. Balva piešķirta par viņas padarīto sociālajā jomā.

Komisāre Tīseņa, saņemot balvu, teica: "Katru dienu es vēroju, kā vienreizējas un nepārspējamās sievietes paveic neiespējamo... spēcīgas, motivētas un mērķtiecīgas sievietes visā Eiropā īsteno pārmaiņas uz labu... Es gribētu piešķirt šo balvu daudzām sievietēm, kuras katru dienu īsteno Sociālajās tiesību pilāru, varbūt mazāk redzamā veidā, nekā mēs, bet ļoti reāli." Viņa piebilda: "Tas ir simbolisks atzinības apliecinājums. Bet tas arī dod man impulsu turpināt darbu vēl stiprākas un taisnīgas Eiropas Savienības attīstībai. Līdz pat mana mandāta pēdējai dienai."

SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU STATISTISKAIS PORTRETS ANO DALĪBVALSTĪS

Šā gada 14-16. novembrī Tokijā notika ANO septītais dzimumu statistikas forums. Tajā piedalījās ANO dalībvalstu statistikas iestāžu, valdību, universitāšu pārstāvji, pilsoniskās sabiedrības un citu starptautisku organizāciju dalībnieki. Foruma mērķis bija uzlabot datus un pierādījumus kvalitatīvas un reālo situāciju un vajadzības atspoguļojošai dzimumu līdztiesības politikas attīstībai 2030 Ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) kontekstā.

Starp foruma mērķiem bija uzlabot dzimumu statistiku vairākās jomās, tostarp uzņēmējdarbībā no dzimuma perspektīvas, dzimuma un vides mijiedarbības faktoru jomā, starptautiskās migrācijas jomā un attiecībā uz

datiem par dzimuma identitāti. Forums deva iespēju izvērtēt dalībvalstu dzimumu līdztiesības politiku rezultātus un to uzraudzību atbilstoši globālo IAM indikatoriem; diskutēt par to, kā valstu statistikas iestādes varētu efektīvāk komunicēt un gūt pārliecību, ka gan politikas veidotāji, gan plašsaziņas līdzekļi un plašāka sabiedrība, izprot un izmanto pieejamos dzimumu griezumā pieejamos datus.

Foruma tematiskās jomas: Informēšana par dzimumu datiem un statistiku. Sieviešu sociālekonomiskās iespējošanas jautājumus, Sieviešu līdztiesību darbā un uzņēmējdarbībā, Neapmaksātais darbs un laika patēriņš, Dzimumu līdztiesība un cilvēktiesības, Dzimums, klimata pārmaiņas un vide, Starptautiskā migrācija un dzimums, Netradicionālo datu avotu izmantošana un inovatīvas metodes dzimuma datu veidošanā, piemēram, administratīvo un ģeotelpisko informācijas sistēmu dati, dažādu datu avotu integrācija, lai atbilstoši novērtētu progresu dzimumu līdztiesības jomā. Vairāk par forumu lasiet [šeit](#).

EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS UN SADARBĪBAS ORGANIZĀCIJAS (OECD) IETEIKUMI DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS VEICINĀŠANAI

2013.gadā OECD Padome apstiprināja ieteikumus par dzimumu līdztiesību izglītībā, nodarbinātībā un uzņēmējdarbībā. Ieteikumos dalībvalstis tiek aicinātas izmantot pieeju, kas paredz iesaistīt visas valdības struktūras, un tādas līdzekļus kā atbilstoši tiesību akti, politika un sabiedrības informēšanas pasākumi - īstenot praksi, kas veicina dzimumu līdztiesību izglītībā; ģimenei labvēlīgu politiku un darba apstākļus, sekmē lielāku sieviešu līdzdalību nodarbinātībā privātajā un sabiedriskajā sektorā; palielina sieviešu pārstāvību ar lēmumu pieņemšanu saistītos amatos; novērš diskriminējošas darba samaksas atšķirības starp dzimumiem; samazina dzimumu atšķirības uzņēmējdarbībā.

Divus gadus vēlāk 2015.gadā OECD Padome apstiprināja ieteikumus par dzimumu līdztiesību sabiedriskajā dzīvē. Ieteikumos dalībvalstis tiek aicinātas nodrošināt dzimumu līdztiesības integrēto pieeju attiecīgās valsts politikas un budžeta izveidē, izstrādē, īstenošanā un novērtēšanā, kā arī stiprināt atbildības un uzraudzības mehānismus dzimumu līdztiesības un dzimumu līdztiesības integrētās pieejas nodrošināšanas iniciatīvām valsts pārvaldes iestādēs. Abi dokumenti tagad ir pieejami arī [latviešu valodā](#).